СУЧАСНІ ФІЛОЛОГІЧНІ ДОСЛІДЖЕННЯ ТА НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ В КОНТЕКСТІ МІЖКУЛЬТУРНОЇ КОМУНІКАЦІЇ

ЗБІРНИК СТУДЕНТСЬКИХ НАУКОВИХ РОБІТ
XVIII Всеукраїнської науково-практичної конференції студентів, аспірантів і молодих науковців

14 листопада 2025 року

Житомир-2025

УДК: 811.11‘25+821.111.0

Рекомендовано до друку вченою радою Житомирського державного університету імені Івана Франка (протокол № 22 від 28 листопада 2025 року)

Рецензенти:

Кубрак С. В. – кандидат педагогічних наук, доцент, завідувач кафедри іноземних мов Поліського національного університету.

Михайлова О. С. – кандидат педагогічних наук, доцент, завідувач кафедри англійської мови з методиками викладання в дошкільній та початковій освіті Житомирського державного університету імені Івана Франка.

Сучасні філологічні дослідження та навчання іноземної мови в контексті міжкультурної комунікації: Збірник студентських наукових робіт / За заг. ред. В.О. Папіжук, Ю.О. Лісової, Ю.Ю. Климович – Житомир: Видавництво Житомирського державного університету імені Івана Франка, 2025. – 367 с.

Збірник студентських наукових робіт містить результати досліджень студентів і молодих науковців закладів вищої освіти України із сучасних напрямків досліджень міжкультурної комунікації, методики навчання іноземних мов та літературознавства. Видання розраховане на студентів старших курсів, аспірантів, молодих науковців та викладачів.

Матеріали друкуються в авторській редакції. За достовірність фактів, цитат, власних імен, посилань на літературні джерела та інші відомості відповідають автори публікацій. Думка редакції може не збігатися з думкою авторів.

© Житомирський державний університет імені Івана Франка, 2025

3. Панова Л.С., Андрійко І.Ф.,Тезікова С.В., Потапенко С.І., Чекаль Г.С. та ін. Методика навчання іноземних мов у загальноосвітніх навчальних закладах. Підручник. Київ: Академія, 2010. 328 с.
4. Шаленко О. П., Коваленко О. Я., Тріфан М. С., Терентьєва Г. П., Арцимєєва Д. В., Рацюк О. І. Модельна навчальна програма «Іноземна мова 10-12 класи» (основний рівень) для закладів профільної середньої освіти. Київ: МОН України, 2025. URL: https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/zagalna%20serednya/profilna/mnp/programa-10-12-osnovnii-riven-2025-1.pdf (дата звернення: 03.11.2025).

Оксана СТОЛЯРЕНКО
кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри іноземних мов
Вінницького національного технічного університету

Олена СТОЛЯРЕНКО
доктор педагогічних наук, професор кафедри педагогіки і освітнього менеджменту
Вінницький державний педагогічний університет
ім. Михайла Коцюбинського

МАЙБУТНЄ ЛІНГВОДИДАКТИКИ: ПРОГНОЗУВАННЯ РОЗВИТКУ ТЕХНОЛОГІЙ НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ

Інтенсивний розвиток цифрових технологій кардинально змінює парадигму освіти, зокрема й галузь лінгводидактики. Навчання іноземних мов сьогодні неможливе без використання інноваційних EdTech-рішень. Проте, швидкість цих змін породжує необхідність постійного переосмислення традиційних методів і прогнозування подальших векторів розвитку. Основна проблема полягає у визначенні найбільш перспективних технологічних трендів, їхнього впливу на зміст, методи та організацію навчального процесу, а також у формуванні стратегій, які дозволять викладачам і навчальним закладам ефективно адаптуватися до цих змін. Необхідно з'ясувати, які технології стануть основою лінгводидактики майбутнього та як це вплине на роль викладача та студента.

Аналіз наукової літератури свідчить про глибоку зацікавленість науковців технологічною інтеграцією у викладання іноземних мов. Дослідження сфокусовані переважно на кількох ключових напрямках. Перший з них - це Штучний інтелект та машинне навчання. Роботи дослідника Норіукі Хіно [2] та колективу Ченя [1] акцентують на потенціалі ШІ у створенні персоналізованих навчальних траєкторій, автоматизованому оцінюванні мовленнєвих навичок (особливо вимови) та формуванні адаптивних завдань. Другий важливий напрямок охоплює віртуальну та доповнену реальність

(VR/AR). Дослідники Андріана Парамксі та Антіс Деметріу [3] вивчають ефективність VR для створення імерсивного (занурювального) мовного середовища, яке імітує реальні комунікативні ситуації, що значно покращує міжкультурну компетентність. Третій напрямок зосереджений на гейміфікації та мобільному навчанні (M-learning). Марк Пренскі [5] заклав основи гейміфікації, а сучасні дослідження, наприклад, Брендона Пітерса та Лії Х'юітт [4], підкреслюють роль мобільних додатків та ігрових елементів у підвищенні мотивації та доступності навчання.

Попри значний обсяг досліджень, бракує комплексних прогностичних моделей, які б об'єднали ці розрізнені тренди в єдину систему та оцінили їхній довгостроковий вплив на лінгводидактику.

Актуальність цього дослідження зумовлена низкою взаємопов'язаних чинників, що трансформують освітній простір. По-перше, спостерігається прискорення технологічних змін, зокрема швидке впровадження генеративних ШІ, як-от LLMs (великих мовних моделей), що вимагає негайного та ґрунтовного перегляду наявних дидактичних підходів. По-друге, існує гостра потреба у нових компетенціях, оскільки сучасні випускники повинні володіти не лише безпосередньо іноземною мовою, а й цифровою лінгвістичною компетентністю, що, своєю чергою, вимагає суттєвого оновлення навчальних планів. По-третє, сучасна лінгводидактика має прагнути до максимальної ефективності та персоналізації освітнього процесу, чого об'єктивно неможливо досягти без цілеспрямованого впровадження передових технологій. Нарешті, актуальність підсилюється необхідністю формування стратегії, оскільки освітні установи конче потребують чітких стратегічних орієнтирів для грамотного інвестування у технологічну інфраструктуру та забезпечення професійного розвитку викладачів

Метою статті є прогнозування ключових векторів розвитку технологій навчання іноземних мов у найближчі 5-10 років на основі аналізу сучасних технологічних трендів та їхнього дидактичного потенціалу, а також окреслення перспективних моделей трансформації лінгводидактичного процесу.

На основі аналізу сучасних технологічних та педагогічних трендів, прогнозуються наступні ключові напрямки розвитку лінгводидактики. Першим і найважливішим є домінування гіпер-персоналізації на базі ШІ та ML. Науковим результатом цього напрямку є обґрунтування переходу від просто адаптивного до гіпер-персоналізованого навчання. Технології штучного інтелекту, зокрема нейронні мережі, не лише оцінюватимуть рівень знань, а й аналізуватимуть когнітивний стиль студента, його емоційний стан, рівень мотивації, частоту втоми та навіть біометричні дані (у разі використання певних пристроїв) для динамічної та миттєвої корекції навчального контенту та швидкості подачі матеріалу. Прогнозується, що ШІ-агенти перетворяться на справжніх персональних тьюторів, здатних вести повноцінний діалог, виправляти помилки, імітуючи носія мови, і навіть

створювати унікальні навчальні матеріали (тексти, діалоги, вправи) "на льоту", які відповідають конкретним інтересам студента [1]. Це забезпечить оптимальне засвоєння матеріалу та значно підвищить мотивацію.

Другим ключовим напрямком є імерсивне занурення (VR/AR/XR) як основний метод практики мовлення. Віртуальна реальність (VR), доповнена реальність (AR) та розширена реальність (XR) стануть стандартним інструментом для інтенсивного розвитку комунікативної компетенції та міжкультурної обізнаності. Прогноз свідчить, що замість традиційних рольових ігор студенти занурюватимуться у віртуальні світи (метавсесвіт, цифрові двійники міст), де вони зможуть спілкуватися з реалістичними аватарами, керованими ШІ, у контекстах, що максимально імітують подорожі, ділові переговори чи побутові ситуації [3]. AR-додатки забезпечуватимуть контекстну допомогу в реальному житті, наприклад, переклад вивісок чи надання необхідної лексики безпосередньо під час розмови. Науковий результат тут полягає у доведенні того, що емоційна залученість у VR-середовищі сприяє більш міцному запам'ятовуванню та ефективно усуває "мовний бар'єр" (страх говорити).

Третій напрямок передбачає переосмислення ролі викладача: від транслятора до дизайнера досвіду. Технологізація не призведе до усунення викладача, але кардинально змінить його функцію. Рутинні завдання, такі як перевірка, пояснення базової граматики та тестування, будуть повністю автоматизовані ШІ-системами. Прогнозується, що роль викладача трансформується у дві основні функції: Експерта-Дизайнера, який створює гібридні навчальні середовища та здійснює кураторство контенту, згенерованого ШІ, та Коуча-Фасилітатора, який розвиває критичне мислення, міжкультурну комунікацію та допомагає вирішувати комплексні комунікативні проблеми, що вимагають людської емпатії та креативності. Науковий результат цього напрямку полягає у тому, що ефективність лінгводидактики майбутнього залежатиме від спроможності викладача інтегрувати технології та управляти складними адаптивними системами навчання, що, своєю чергою, вимагає впровадження нових програм професійного розвитку.

Нарешті, четвертий напрямок охоплює блокчейн та навчальні репозиторії. Прогнозується, що технологія блокчейн буде використана для створення децентралізованих і захищених репозиторіїв навчальних досягнень, таких як цифрові дипломи, сертифікати та записи про навички. Це значно спростить підтвердження кваліфікації та дозволить студентам формувати портфоліо компетенцій, повністю незалежне від однієї установи, що ідеально відповідає концепції Lifelong Learning (навчання впродовж життя).

Отже, як висновок, дослідження підтверджує, що майбутнє лінгводидактики буде визначатися глибокою синергією між людським фактором (викладачем) та передовими технологіями (ШІ, XR). Ключові наукові результати:

1. Гіпер-персоналізація на базі ШІ стане основним дидактичним принципом, що забезпечує максимальну ефективність засвоєння мови.
2. Імерсивні технології (VR/AR) трансформують практику мовлення, роблячи її контекстуальною та емоційно залучаючою.
3. Роль викладача еволюціонує від транслятора знань до дизайнера навчального досвіду та фасилітатора складних комунікативних ситуацій.
4. Технології блокчейн забезпечать надійне управління навчальними досягненнями.

Впровадження цих прогнозів вимагає від освітньої спільноти значних інвестицій у підготовку кадрів та розробку нових, гнучких навчальних програм, орієнтованих на цифрові реалії 21-го століття.

Список використаних джерел та літератури

1. Chen X., Zou D., Cheng G., Xie H. A review of research on Artificial Intelligence in Education: a focus on personalized learning and evaluation. Educational Technology & Society. 2023. Vol. 26, № 1. P. 1–18.
2. Hino N. Machine learning and language teaching: Promises and challenges. System. 2020. Vol. 95. Article 102353.
3. Parmaxi A., Demetriou A. Virtual Reality (VR) in foreign language learning: A systematic review. International Journal of Computer-Assisted Language Learning and Teaching (IJCALLT). 2020. Vol. 10, № 4. P. 1–19.
4. Peters B., Hewitt L. Mobile-assisted language learning and digital equity: A critical review of research trends. Language Learning & Technology. 2022. Vol. 26, № 2. P. 1–22.
5. Prensky M. Digital natives, digital immigrants. MCB University Press. On the Horizon. 2001. Vol. 9, № 5.

Ангеліна ТИМОШИШИНА
Житомирський державний університет
імені Івана Франка
Науковий керівник:
канд. пед. наук, доц. Папіжук В.О.

ВПРОВАДЖЕННЯ МОТИВАЦІЙНИХ СТРАТЕГІЙ НА УРОКАХ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

Постановка проблеми. Одним із найважливіших завдань сучасної шкільної освіти є підвищення мотивації учнів до вивчення англійської мови, особливо у старших класах, коли навчальні інтереси стають більш вибірковими, а зовнішні стимули поступово втрачають силу. Багато учнів сприймають англійську мову як академічну вимогу, а не як засіб